

PRZEŻEGNANIE (46) *sb n*

Piersze i drugie e oraz a jasne; -é (6), -e (1); -é : -e OpecŻyw (6:1).

sg N przeżegnanié (7); -é (1), -(e) (6). ◇ G przeżegnaniã (5). ◇ A przeżegnanié (23); -é (5), -e (1), -(e) (17). ◇ I przeżegnani(e)m (6). ◇ L przeżegnaniu (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. przeżegnać.

I. Rzeczownik od „przeżegnać” (44) :

1. Pobłogosławienie, udzielenie błogosławieństwa; benedictio Cn (35) : Możefz też prośić Kápłaná o przeżegnánie/ dla otrzymánia pomocy z niebá/ ná ípráwę ták trudną temi ábo podobnemi łowy: Duchowny Oycze/ prośzę was o błogofławieństwo. *LatHar* 136.

przeżeganie kogo (1): Naprzod ábyś zupełnie Mízey ś. łuchał/ nie odchodząc od niey áż po Kápłáńskim ludzi przeżegnánium. *LatHar* 121.

przeżeganie czyje [w tym: pron poss (3), G pron i sb (3), ai (poss) (4)] (10): *OpecŻyw* 31; *PatKaz I* 19v; *RejKup* i3; [*Chrystus wstępując do nieba przeżegnał swoje ucznié*] Aby zá onym przeżegnánium iego/ iuż byli lepfzych myfli á lepfzey nádzyeie/ o błogofławionych obietnicach iego. *RejPos* 135; *Y te [rybki] błogofławiwfzy [rozmnożył ie]. [Mar 8/7]* (*marg*) Moc przeżegnánia Chriftuśowego. (-) *WujNT* 155, 80, 297. Cf »przeżeganie kapłáńskie«.

Zwroty: »da(wa)ć przeżeganie« [w tym: na co (1)] [szyk zmienny] (6): Potym [*Jezus*] rzékł poklęknáwłfy: Dáy matuchno przeżeganijé/ ototz ijdę prze ludfkie zbawienijé/ będę na krzyżu wifiał [...] Matuchna mu s placzem odpowiedziała/ O iakobych iá okrutná matka byla/ ijbzych przeżeganieie na fłybienieć fynowi datz miała. *OpecŻyw* 88v, 24v, 166v; *Chriftus nawyżfzy nász kápłan w Melchifedechu figurowány/ częfsto fwoim dawał fwoie przeżeganie: niekiedy onymi łowy/ Pokoy wam: niekiedy wkładánium ręku: á teraz podnieśieniem ręku nád vczniami* *WujNT* 297, 412.

»uczynić przeżeganie« (1): Tám też potym od Krolow drudzy byli na Rycerftwo pałowáni. Po wypełnieniu tych Swiáthości/ Kardynał vczyniwfzy przeżeganie ízli ná obiad ná zamek. *BielKron* 414v.

»przeżeganie wziąć, brać« [*szyk zmienny*] (3:2): *PatKaz I* 19v; *RejKup* i3; Przyiął go [*św. Antoninusa*] lud wfzyćiek w Floręncyey z wielkim nabożeńftwem: wfzędzie iáko Papieżowi przyklękáiąc/ á przeżeganie od niego biorąc. *SkarŻyw* 412; Iáko y dobrzy Chrześcijáni wfzytkich wiekow/ dziatki fwe wodzili do Bifkupow/ áby od nich bráli przeżeganie. *WujNT* 81, *przedm* 3.

Wyrażenia: »przeżeganie kapłáńskie« [szyk 2:1] (3): Nákoniec przeżegnánium kapłáńskim/ wyraża fię Duchá S. w dzień Swiáteczny zełánie. *LatHar* 80, 105, 121.

»przeżeganie kościelne, kościoła świętego« [*szyk 1:1*] (1:1): POniewálfz wy oboie/ dla tegoście tu ftánęli/ ábyście święte Małżeńftwo miedzy sobą domá pozwolone/ teraz potwierdzili Kościołá świętego przeżegnánium/ y przyiaćioł wálfzych/ [...] iáwnem świádectwem *KarnNap* F2, G2v.

Szereg: »błogosławieństwo i przeżeganie« (1): Wiedzieli ci ważność błogofławieństwá y przeżegnánia Páná Chriftuśowego: y przetoż dziatki przywodziłi do niego. *WujNT* 80.

α. Tekst błogosławieństwa (1) : (*nagł*) Przeżeganie pierwfze Kościelne. (-) RAcz błogofławić + Pánie nam y dárom tym/ [...] Przez Chryftuśá Páná náfzego. Amen. *LatHar* 58.

a. Poświęcenie (pokarmów, chleba i wina w Eucharystii oraz sakramentaliów) (12) : A co fię o przeżegnaniu mowi/ toż o dziękowaniu rozumieć. (*marg*) Zalecenie dziękowania po iedzeniu. (-) *LatHar* 58.

przeżeganie kogo, czego (5): KromRozm I L4; PRzeżegnania Stołu/ ábo ráczey tych rzeczy/ ktorých z łálki Bożey pożywamy ná łtole/ iedni fię wftydzą/ iáko málowáni y ożiębli Kátholicy/ drudzy fię onym brzydzą/ iáko niektorzy Nowowiernicy. LatHar 56, 56, 741, 750.

*Zwrot: »przeżeganie uczynić« (1): A gdy byla iuż godzina wieczéřé/ liádl za łtol s nimi [z uczniami] Iezus mily/ ij połstawiono ijm na łtol baranka wielkonotznęgo. Onij wftytcy napřzod ręce vmyli/ potym przeżeganijé vczynili *OpecŻyw* 89v.*

*Wyrażenie: »święte przeżeganie« (1): Przemienia fię bowiem on chleb/ táięmnymi łłowy (przez święte przeżeganie y słtápienie Duchá S.) w Ciáło Páńłkie. *WujNT* 330.*

*Szeregi: »przeżeganie i błogosławieństwo« (1): Błogosłáwił tedy rybam onym/ to iest przeżegnał ie/ y tym przeżeganím y błogosłáwieństwem rozmnożył ie. *WujNT* 155.*

*»przeżeganie albo (po)święcenie« [szyk 1:1] (2): KromRozm I L4; Teraz iuż [...] včzyć będą/ iż Chlebá y Winá iłtność/ po przeżeganím álbo poświęceniu/ iuż więcey niezoftawa w tey Świętości. *KuczbKat* 175.*

*Przen (2) : Y Amboroży ś. łzeroko dowodzi/ iż w ś. Sákrámenćie nie máłz więcey chlebá który przyrodzenie łpráwiło: ále iest to co przeżeganie poświęćiło (to iest ciáło Páńłkie) *WujNT* 115.*

*Wyrażenie: »niebieskie przeżeganie« (1): ábyłmy wierzyli/ że sie iłtność Chlebá y Winá w prawdziwe Ciáło Pána Chřiftułowe y w iego Krew prawdziwą/ niebieskim przeżeganím obraca. *KuczbKat* 165.*

2. Błogosławieństwo boże [w tym: czyje (7): pron poss (6), G pron (1)] (9) : *BierRaj* 22; [*Maryja mówi do Jezusa pod krzyżem:*] Ale iję ta iest wolá oytta twęgo niebieskięgo/ bądź tobie przeżeganijé iego. *OpecŻyw* 88v.

*Zwroty: »da(wa)ć przeżeganie« [szyk zmienny] (5): Na pozegnanye takofya modl. [N]A łlyachetnyeyłfa korono włłitkych łwyatich Iełu kriłte raczmy nynye ij zawzdi dac łwoye przeżegnanye *BierRaj* 22; Synu mój/ błogosławiony ocietz twoy/ racz tobie datz przeżeganie/ ij mnie łłużebnicy twé. *OpecŻyw* 36; [*słowa Aleksandra*] Stworzyciel nieba y ziemie, gwiazd, morza y gor, który mi łwe przeżeganie dał á boiazn łwą vtwierdził wemnie, zawięzuie mie kłłuźbie łwey *BielŻyw* 149; *RejWiz* 184v; Ty náłzá wierna światłości/ iuż oświeć náłze ćiemności/ á przyiń kłłobie w rádości. Y day nam łzczęłne powłtanie/ á z łwey łálki przeżeganie/ ná twey chwały wyznanie. Am(en) *ArtKanc* T4, L3; [*Gdy łtworzył pan Bog pirwłzego Człowieka [...] łtworzył mu też towarzilzkę/ powiedaiącz ze mu lepiej łnią niżli łamemu/ y dał ym przeżeganie mowiąc do nich Bądźcie rodzayni a mnołcie fię. *Ekonom* Dv].**

[»przeżeganím potwierdzić«: Bo gdy pan Bog Człowieka y iemu podobną towarzilzkę łtworzył/ a iżby fię mnożyli: przeżeganím łwoiem potwierdził. *Ekonom* d2.]

*»przeżeganie zesłać« (1): Prołim ćię wieczny Pánie náłz/ [...] Swoie święte przeżeganie zełłi z wyłokości *ArtKanc* T9.*

Wyrażenie: »święte przeżegnanie« (2): wždy moy święty pánie/ Day mi iákie z łáiki fwey święte przeżegnánie. *RejWiz* 184v; *ArtKanc* T9.

II. *Rzeczownik od „przeżegnać się”:* uczynienie na sobie znaku krzyża (2) : Więc zaráz po przeżegnánium mow/ dla pobudki do nabożeństwą/ powźzednią śpowiedź *LatHar* 136, 580.

Synonimy: **I.** *błogosławieństwo, poświęcenie, pożegnanie.*

Cf **PRZEŻEGNAĆ**

LW